

УДК 339.56

Коцко Т.А.

*кандидат економічних наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ*

Шилюк О.С.

*студентка факультету менеджменту та маркетингу
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ*

ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. На сьогоднішній день економічна криза охоплює весь світ, в умовах всебічної і всеохоплюючої глобалізації. Все це змушує переорієнтовуватись в плані основних цінностей та шукати підходящу модель економічного розвитку, яка забезпечить державну конкурентоспроможність і стане хорошим підґрунтям для довготривалого, стабільного зростання.

Вибір України шляху інтеграції в Європейський Союз підіймає планку контролю за якістю і проводить країну у високотехнологічне конкурентне середовище, яке зумовлює необхідність створення і розвитку інноваційної моделі розвитку підприємств. Така модель забезпечить високі та стабільні темпи зростання національної економіки, допоможе у вирішенні певних соціальних і екологічних проблем, забезпечить конкурентоспроможність економіки країни, підвищить експортні показники і гарантує їй економічну безпеку і достойне місце в Європейському Союзі.

У статті показано важливість інноваційного розвитку підприємств. Розкрито поняття «інноваційний розвиток підприємства». Визначено основні передумови інноваційного розвитку підприємств, незалежно від напрямку їх економічної діяльності.

Ключові слова: інновація, інноваційний розвиток, підприємство.

Kotsko T.

Shilyuk O.

INNOVATION-ORIENTED ENTERPRISE DEVELOPMENT

Annotations. Today the economic crisis covering the entire world in terms of comprehensive and inclusive globalization. All this makes sense to focus on the core values and find a suitable model of economic development that will ensure the competitiveness of the state and will be a good pidhruntyam for long-term, sustainable growth.

The choice of Ukraine towards integration into the European Union raises the bar for quality control and produces high-tech country in a competitive environment that necessitates the creation and development of innovative models of development companies. This model will provide high and stable growth of the national economy, help in dealing with certain social and environmental issues, ensure the competitiveness of the economy, improve export performance and it ensures economic security and rightful place in the European Union.

The article shows the importance of innovative companies. The concept of "innovative development of the enterprise." The basic premise of innovative enterprises, regardless of the direction of economic activity.

Keywords: innovation, innovation development, enterprise.

Коцко Т.А.

Шилюк Е.С.

Инновационно-ориентированное развитие предприятия

Аннотация. На сегодняшний день экономический кризис охватывает весь мир, в условиях всесторонней и всеобъемлющей глобализации. Все это заставляет переориентироваться в плане основных ценностей и искать подходящую модель экономического развития, которая обеспечит государственную

конкурентоспособность и станет хорошей основой для длительного, устойчивого роста.

Выбор Украины пути интеграции в Европейский Союз поднимает планку контроля качества и проводит страну в высокотехнологичную конкурентную среду, которая вызывает необходимость создания и развития инновационной модели развития предприятий. Такая модель обеспечит высокие и стабильные темпы роста национальной экономики, поможет в решении определенных социальных и экологических проблем, обеспечит конкурентоспособность экономики страны, повысит экспортные показатели и гарантирует ей экономическую безопасность и достойное место в Европейском Союзе.

В статье показано важность инновационного развития предприятий. Раскрыто понятие «инновационное развитие предприятия». Определены основные предпосылки инновационного развития предприятий, независимо от направления их экономической деятельности.

Ключевые слова: инновация, инновационное развитие, предприятие.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Україна на світовому ринку виступає як країна з високим науково-технічним потенціалом і одночасно в багатьох (виробничих) сферах наша держава характеризується як технічно відстала країна. Розробку і освоєння технологічних інновацій зараз здійснюють дуже мала кількість підприємств.

Головною передумовою для розвитку економіки країни є пріоритетність стратегічного курсу на інноваційний розвиток економіки. Впроваджено багато законів і актів щодо інноваційного розвитку України. Наприклад, Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009-2013 роки» та розпорядження «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи». Не дивлячись на те, що з боку держави нібито зроблено достатньо, економіка нашої країни не рухається вперед.

Україна встала на шлях Євроінтеграції, проте для вступу в ЄС необхідно відповідати встановленим вимогам.

Аналіз досліджень і публікацій. Тема інноваційного розвитку взята за основу в багатьох наукових працях, у яких було досліджено стратегії, напрямки і методи забезпечення інноваційного розвитку. Великий вплив в обґрунтуванні теоретичних основ інноваційного менеджменту, його суті і ролі інновацій в економічному розвитку підприємств відіграли роботи Й. Шумпетера, Б. Санто, Б. Твіса тощо. До останніх наукових публікацій, в яких висвітлюються результати досліджень інноваційного розвитку та діяльності підприємств, що деякою мірою стосуються аспектів управління інноваційним розвитком відносять Ю. Шипуліну, Б. Мільнера, В. Власенко, І. Федулову та інших. Незважаючи на таку велику кількість досліджень в цій галузі, й досі не сформовано єдиного чіткого визначення поняття «інноваційний розвиток підприємства». Досить багато аспектів цієї теми лишаються невивченими.

Мета. Вивчення головних аспектів і основ питання інноваційно-орієнтованого розвитку підприємств в Україні, факторів впливу на розвиток.

Викладення основного матеріалу. Інновації слід розглядати в широкому значенні, як діяльність організації праці та управління. Процес інноваційної діяльності означає не лише інноваційний виробничий процес, відомий як «науково-технічний прогрес», чи інновація продукту, тобто зміна цього продукту.

Інновації – це новостворені чи покращені конкурентоспроможні технології, продукція і послуги, організаційні рішення адміністративного, комерційного, виробничого чи іншого характеру, що суттєво поліпшують якість і структурну організацію.

В свою чергу інноваційна діяльність представляє собою одну з економічних правових форм інвестиційної діяльності, яка здійснюється з метою покращення науково-технічної складової виробництва. За рахунок цього відбувається випуск істотно нових видів продукції або надання послуг, досягнення економічної і інвестиційної привабливості підприємства. [1]

Визначення поняття «інноваційний розвиток підприємства» набуло широкого і багатогранного значення. А. Кібіткін, М. Чечуріна надають таке визначення: «інноваційний розвиток підприємства – це розгортання інноваційного процесу впровадження нововведень (частіше за все технічного, технологічного характеру)», тобто характеризують як процес упровадження нововведень.[2] С. Ілляшенко: «інноваційний розвиток підприємства – це процес господарювання, що спирається на безупинні пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємств у мінливих умовах зовнішнього середовища у рамках обраної місії та прийнятої мотивації діяльності і пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту», тобто характеризує як процес реалізації потенціалу. [3]

Аналізуючи результати досліджень, що проводилися за період з 2002 - по 2013 рр. на більш як 250 діючих українських підприємствах (59% з яких підприємства ресторанного господарства, 26% - промислові, і останні інших видів діяльності), головними причинами для реалізації стратегії інноваційного розвитку були як висока конкуренція на ринку, що була переважно пов'язана з неціновими факторами, так і достатньо сильний інноваційний потенціал, або необхідна кількість фінансового забезпечення та необхідного рівня інтелектуального кадрового забезпечення, або аутсорсингу функцій менеджменту інновацій, що сприяють стабілізації конкурентних позицій підприємства на ринку та покращенню ефективності виробництва, якщо не в короткостроковій, то в середньо- та довгостроковій перспективі, а також дозволяють досягти головних цільових напрямків діяльності підприємства (що можуть бути пов'язані з максимізацією економічного, соціально-економічного або навіть окремо соціального ефекту).

Нововведення є ключем до виділення з маси нових інноваційних технологій. Творець нововведень керується такими категоріями, як життєвий цикл товару і його економічна ефективність, а не продуктивність. Такий напрямок спрямован на те, щоб виграти в погоні конкуренції, створивши новий чи поліпшивши існуючий товар або послугу, те нове, яке буде визнане унікальним у масштабі всієї галузі.

Проте унікальність може бути досягнутою лише в тому випадку, якщо підприємство володіє особистими індивідуальними знаннями й вміннями. Кадровий склад повинен забезпечувати належний рівень розвитку підприємства і сприяти його процвітанню. Оновлення необхідне всім підприємствам, при чому на всіх рівнях. Інноваційному розвитку сприяє не тільки розвиток науково-технічного прогресу, а й постійне залучення у компанію нових людей. Свіжий погляд освічених спеціалістів придасть іншого відтінку справам, і додасть сміливіших рішень. Отже, головне завдання – це правильно використовувати те, що вже є, доступне і відоме і не забувати про залучення нового персоналу, підвищення кваліфікованості існуючого.

Займатися інноваційною діяльністю неможливо без розвинутої інфраструктури. Інфраструктура інноваційної діяльності повинна складатися з двох основних підсистем підтримки, які одночасно забезпечують створення нововведень і сприяють якнайшвидшому впровадженню їх у обіг споживання. Ці інфраструктурні підсистеми мають бути забезпечені фінансовим і трудовим капіталом у достатній кількості.

Важливою проблемою формування інноваційного розвитку підприємства є погана підтримка зі сторони держави. Інвестування в інноваційну сферу з боку держави з кожним роком все зменшуються і зменшуються. В основному фінансування надходить від власників. В останню чергу з державного бюджету виділяються, залишковим методом, гроші на освіту і науку. Це показує досить низький рівень зацікавленості держави в розвитку освітнього потенціалу молоді, і розвитку державної стійкості на ринку.

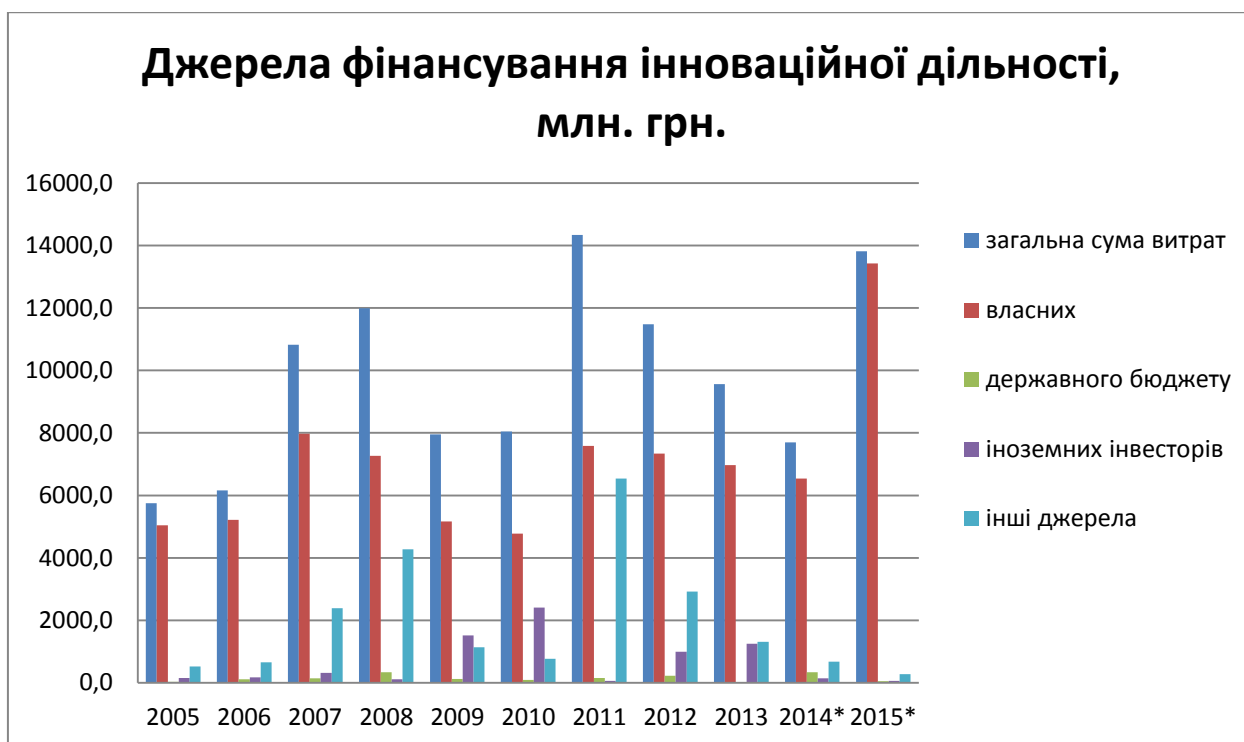

Рис. 1. Джерела фінансування інноваційної діяльності, млн. грн.

Джерело: розраховано та побудовано авторами на основі даних [4]

*Дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення.

Проте, не дивлячись на доволі слабку підтримку з боку держави, інновації на підприємствах впроваджуються з кожним роком усе більше.

Рис. 2. Інноваційна активність підприємств

Джерело: розраховано та побудовано авторами на основі даних [4]

*Дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Таблиця 1

Глобальний індекс інновацій для України за період 2011-2015 рр.

Глобальний індекс інновацій для України за період 2011-2015 рр.					
Показник	2011	2012	2013	2014	2015
Місце	60 із 125	63 із 141	71 із 142	63 із 143	64 із 141

Джерело: розраховано та побудовано авторами на основі даних [5, 6, 7, 8, 9]

Підсумковий глобальний індекс інновацій представляє співвідношення витрат і ефекту, що дозволяє об'єктивно оцінити ефективність розвитку інновацій в країні. Так, за останні роки для України підсумковий глобальний індекс інновацій лишився на досить низькому рівні, про що свідчать дані табл.1. Глобальний індекс інновацій свідчить, що для України ще багато роботи на шляху до звання інноваційно розвинутої країни.

Висновки. Неможливо змусити підприємства вводити інновації, проте можна створити сприятливі умови, які відобразатимуться у певній заохочувальній інноваційній політиці.

В першу чергу повинно бути забезпечено сталий розвиток науки. Без неї неможливо оптимально визначити напрям розвитку і створити інноваційну культуру.

Одним із найважливіших напрямків є стимулювання інновацій: заохочення конкуренції, надання фінансових субсидій і пільг підприємствам, які впроваджують інновації, страхування інноваційних ризиків, впровадження санкцій на випуск застарілих технологічно виробів.

Аналіз існуючих стратегій інноваційного розвитку України показує, що всі вони мають суто теоретичний характер. Не простежуються чітко пріоритети, практично жодна програма сьогодні не виконується відповідно до поставлених завдань. Щоб забезпечити економічний розвиток і вихід на міжнародні ринки

конкурентоспроможної продукції, держава повинна брати участь у цьому процесі і в першу чергу через державні замовлення та залучення інвестицій. Це дозволить сформулювати цільові проекти з розвитку стратегічних галузей і підприємств.

Впровадження інновацій і сталий економічний розвиток можливі лише за сприяння держави.

Література

1. Вінник О. М. Господарське право: Навч. посібник. - 2-е вид., змін, та допов. - К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. - 559 с.
2. Кибиткин А.И. Концептуальный подход к оценке инновационного развития предприятия /А.И. Кибиткин, М.Н. Чечурина // Вестник МГТУ. – 2011. – Том 14, № 2. – С. 427–434.
3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навч. посібник для студ. вузів / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.
4. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html
5. The Global Innovation Index 2011 // The Human Factor in Innovation [Електронний ресурс]. 47 с. – Режим доступу: http://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/gii-2011_report.pdf
6. The Global Innovation Index 2012 // The Human Factor in Innovation [Електронний ресурс]. 53 с. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/gii-2012-report.pdf>
7. The Global Innovation Index 2013 // The Human Factor in Innovation [Електронний ресурс]. 44 с. – Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/economics/gii/gii_2013.pdf
8. The Global Innovation Index 2014 // The Human Factor in Innovation [Електронний ресурс]. 46 с. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/gii-2014-v5.pdf>
9. The Global Innovation Index 2015 // The Human Factor in Innovation [Електронний ресурс]. 52 с. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2015-v5.pdf>